

חשיבה מילולית

בפרק זה 23 שאלות.

הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

בפרק זה שאלות מכמה סוגים: אנלוגיות, שאלות הבנה והסקה ושאלות הנוגעות לקטע קריאה. לכל שאלה מוצעות ארבע תשובות. עליכם לבחור את התשובה המתאימה ביותר לכל שאלה, ולסמן את מספרה במקום המתאים בגיליון התשובות.

אנלוגיות (שאלות 1-6)

בכל שאלה יש זוג מילים מודגשות. מצאו את היחס בין המשמעויות של שתי המילים האלה, ובחרו מתוך התשובות המוצעות את זוג המילים שהיחס ביניהן הוא הדומה ביותר ליחס שמצאתם. שימו לב: יש חשיבות לסדר המילים בזוג.

1. חיריק : לנקד -

- (1) גוון : לצבוע
- (2) שלוש : להכפיל
- (3) מעיל : לרכוס
- (4) קינמון : לתבל

2. מנכ"ל : עובד -

- (1) רב-חובל : מלח
- (2) חייל : טירון
- (3) שופט : עורך דין
- (4) סוהר : אסיר

3. כרה : בור -

- (1) שתל : שתיל
- (2) האכיל : אוכל
- (3) הדביק : דבק
- (4) צייר : ציור

4. החליש : מיגר -

- (1) עמעם : כיבה
- (2) עלעל : רפרף
- (3) ערער : הסכים
- (4) עפעף : פלבל

5. תחינה : ליבו נכמר -

- (1) פשרה : נאבק
- (2) תזכורת : נזכר
- (3) צידוק : הצטדק
- (4) תשלום : התמקח

6. "מגדל קלפים" : יציב -

- (1) "שלג דאשתקד" : מעניין
- (2) "עקב אכילס" : חסין
- (3) "עלה תאנה" : מביך
- (4) "אבן שאין לה הופכין" : זנוח

שאלות הבנה והסקה (שאלות 7-17)**7.**

- נתון: - בני שבט לוסמוס ובנותיו הם צרי עין, שאפתנים ואמיצים.
 - בני שבט גמצא ובנותיו הם חכמים, גאוותנים ואוהבי שירה.
 - כשאישה משבט אחד וגבר משבט אחר נישאים, הילד שנולד להם יורש תכונה אחת בלבד מאביו, ושתיים מאימו.

איזה מן הילדים הבאים עשוי להיוולד לגבר משבט לוסמוס ואישה משבט גמצא?

- (1) ילד גאוותן, צר עין ואוהב שירה
- (2) ילד שאפתן, אמיץ וחכם
- (3) ילד שאפתן, צר עין ואוהב שירה
- (4) ילד גאוותן, שאפתן וצר עין

8.

בתגובה לפרסום שמות החברים החדשים במועצת המנהלים של בנק כלשהו, ציטט אחד הפרשנים הכלכליים את הפילוסוף הסיני לין יו-טנג: "כשאנשים קטנים מטילים צל גדול, סימן הוא שהשמש שוקעת".

איזה מהמשפטים הבאים מביע בצורה הטובה ביותר את כוונתו של הפרשן?

- (1) אפשר לדעת שהבנק מצוי בתקופה קשה לפי העובדה שלתפקידים בכירים מתמנים אנשים לא ראויים
- (2) יש זמנים שבהם גם אנשים שכישוריהם מוגבלים יכולים לתרום לשיפור מצבו של הבנק
- (3) בזמנים של שינויים ארגוניים בבנק יש לשקול היטב את מי כדאי למנות לתפקידים בכירים
- (4) כאשר מנהלים חשובים עוזבים את הבנק, קשה מאוד למצוא להם מחליפים ראויים

הוראות לשאלות 9-11:

בכל שאלה יש פסקה שחלק אחד או כמה חלקים ממנה חסרים. עליכם לבחור בתשובה המתאימה ביותר להשלמת החסר.

9. המתרגם החדש של כתבי שלום עליכם האשים את תרגומו הישן של י.ד. ברקוביץ בכך שהוא _____ מקור, אלא שהוא עצמו נכשל במקומות אחרים: תרגומו שלו אומנם _____ אך _____, ויוצר טקסט _____ מבחינת סגנונו העברי.

- (1) התרחק יתר על המידה מן ה- / נאמן יותר / טכני מדי / שאינו קולח
- (2) אינו חי וצבעוני כמו ה- / קליל ביותר / כלל אינו נאמן למקור / רציני מדי
- (3) נצמד יתר על המידה ל- / נאמן באותה מידה / מנוסח בצורה עילגת / קולח
- (4) אינו חי וצבעוני כמו ה- / משעשע לא פחות מהמקור / גם נאמן לו / קולח

10. השינויים הפיזיולוגיים _____ הסיבה להתבגרות הפסיכולוגית, _____ נראה שהם הכרחיים להתרחשותה, _____ ההתבגרות הפסיכולוגית מתרחשת בו-זמנית עם ההתבגרות הפיזיולוגית, _____ מקדימה אותה.

- (1) אינם / אך / שכן לעיתים רחוקות בלבד / ולעולם אינה
- (2) הם אומנם / אולם / שכן לא רק שאין / אלא היא אף
- (3) אינם / שכן / כך ש- / ולעיתים אף
- (4) הם תמיד / ואף / שכן לעולם / ולכן היא תמיד

11. בארצות הברית הגדיר בית המשפט העליון את _____ כאחת מזכויות היסוד של בני האדם, ולפיכך _____ חוקים של מדינות שהגבילו זכות זו בהטילן איסורים על _____.

- (1) השוויון בפני החוק / גינה / חקיקת חוקים
- (2) המחאה / אישר / הפגנות מאורגנות
- (3) רכישת ההשכלה / תמך ב- / הקמת אוניברסיטאות
- (4) הנישואים / ביטל / נישואים בין בני דתות שונות

12. במאמר נכתב: "אין כְּאֵדָר אֵלָן פֹּה אומן שנוח למבקרים לתלות בו מהרהורי ליבם ולעצבו בְּצֶלֶם תקופתם. ואכן, הביקורות הסותרות הנכתבות על הסופר במאה וחמישים השנים שחלפו מאז נודע שמו ברבים, יותר משמשתקפות בהן דמותו של פו וכוונותיו באומנותו, משתקפות בהן האופנות, התפיסות והציפיות של הזמן והמקום".

מה הם "הזמן והמקום" הנזכרים בסוף הפסקה?

- (1) הזמן והמקום שנכתבה בהם כל אחת מיצירותיו של פו
- (2) הזמן והמקום שפו התפרסם בהם
- (3) הזמן והמקום שחיו בהם הדמויות ביצירותיו של פו
- (4) הזמן והמקום שחי בהם כל אחד ממבקריו של פו

13. בספרו "משפט ונורמות חברתיות" אריק פוזנר טוען כי פרחים ושוקולד אינם מתנות טובות, משום ש"כמעט כל אחד אוהב פרחים ושוקולד". לדבריו, מתנות אלו הן כמו כסף: הן חסרות את החיפוש, את החשיבה ואת המאמץ הכרוכים בהתאמת המתנה לאדם שהן מיועדות לו.

לפי פוזנר, מדוע פרחים ושוקולד **אינם** מתנות טובות?

- (1) מפני שאומנם הם חביבים על רבים, אך לא דווקא על האדם המסוים המקבל אותם
- (2) מפני שאין הם משקפים את אישיותו הייחודית של האדם המעניק אותם
- (3) מפני שהחיפוש, החשיבה והמאמץ שהושקעו בבחירתם אינם ניכרים בהם
- (4) מפני שאין הם דורשים מנותן המתנה להשתדל לקלוע לטעמו האישי של המקבל

14. במאמר נכתב: "חשוב לזכור כי חקר המציאות האובייקטיבית תלוי תמיד בתיווכה של מערכת החושים האנושית: גם הנתונים הנאספים מקריאת מצבו של מכשיר מדידה – למשל, מקומו של מחוג המכשיר או צבעו של נייר הלקמוס – נתפסים בחושיהם של החוקרים, חושים שהם מוגבלים מטבעם."

איזו מהטענות הבאות עולה מהפסקה?

- (1) מידת הדיוק של מכשירי המדידה המשמשים חוקרים היא מוגבלת
- (2) כל חוקר מפרש את הנתונים שמספקים מכשירי המדידה באופן אחר
- (3) מכשירי מדידה מאפשרים לחוקרים לאסוף נתונים שחושי האדם אינם מסוגלים לקלוט
- (4) אין ערובה שנתונים שאספו חוקרים ממכשירי מדידה מתארים את המציאות נאמנה

15. כשם שהבלשן פרדינן דה-סוסיר התעניין בעקרונות ובמבנים הבסיסיים המשותפים לכל השפות האנושיות, כך התעניין בן תקופתו, הסוציולוג אמיל דורקהיים, בתכונות החברתיות הבסיסיות המשותפות לכל התרבויות האנושיות: מאפייניה הייחודיים של כל תרבות ותרבות עניינו אותו לא בפני עצמם, אלא כדוגמאות וכמקרי בוחן הממחישים את התפקיד האוניברסלי שייחס לתרבות באשר היא.

איזה מן המשפטים הבאים מביע את הרעיון המרכזי של הפסקה באופן הטוב ביותר?

- (1) בדומה לדה-סוסיר, שהתמקד בתכונות האוניברסליות של כל השפות, התמקד דורקהיים בתפקיד האוניברסלי שהשפה ממלאת בכל התרבויות
- (2) דורקהיים, כמו דה-סוסיר, התעניין בתכונות האוניברסליות של התופעה שחקר, וביטוייה הייחודיים של תופעה זו לא עניינו אותו בפני עצמם
- (3) דה-סוסיר ודורקהיים עסקו שניהם בתופעות אוניברסליות, אלא שדורקהיים עסק גם בביטויים הייחודיים של התופעה הכללית שחקר
- (4) הן דה-סוסיר והן דורקהיים טענו שהתופעות שחקרו הן כלל-אנושיות, ונטו להתעלם ממאפיינים שלהן המחלישים את טענתם זו

16.

נמצא כי סוסי מרוץ המקבלים תוספי מזון מנצחים במרוצים יותר מסוסים שאינם מקבלים אותם.

חוקר אחד שיער שתוספי המזון מחזקים את מערכת החיסון של הסוסים, והדבר מקטין את הסיכוי שיהיו חולים בזמן מרוצים ולכן מגדיל את סיכוייהם לנצח בהם. חוקר שני שיער שתוספי המזון מסייעים לבניית מסת השריר של הסוסים, וציין כי ידוע שככל שמסת השריר גדולה יותר, כך הישגיו של הסוס במרוץ טובים יותר.

באיזה מהניסויים הבאים **לא יכולה** להתקבל תוצאה שתפסול את אחת מהשערות החוקרים?

- (1) השוואת מסת השריר של סוסים בריאים המקבלים תוספי מזון לזו של סוסים בריאים שאינם מקבלים תוספי מזון
- (2) השוואה בין מסת השריר של סוסים בריאים שניצחו במרוצים למסת השריר של סוסים חולים שהפסידו במרוצים
- (3) השוואת שכיחותן של מחלות בקרב סוסים המקבלים תוספי מזון לשכיחותן בקרב סוסים שאינם מקבלים תוספי מזון
- (4) השוואה בין שיעור הסוסים החולים מתוך הסוסים שניצחו במרוצים בשנה האחרונה לבין שיעור הסוסים החולים מתוך כלל הסוסים שהשתתפו במרוצים בשנה האחרונה

17.

"אוניברסל" הוא כלל החל בכל השפות המוכרות לנו או ברובן. **אוניברסל מוחלט** הוא כלל החל בכלן, ו**אוניברסל סטטיסטי** הוא כלל החל ברובן בלבד. עוד הבחנה היא בין **אוניברסל אימפליקטיבי** – כלל המקיש מהופעה של תכונה מסוימת בשפה על הופעתה של תכונה אחרת בה – ובין **אוניברסל לא-אימפליקטיבי**.

איזו מן הטענות הבאות נכונה לפי הפסקה?

- (1) את העובדה שבכל השפות שיש בהן צורות פועל מיוחדות לעתיד יש גם צורות פועל מיוחדות לעבר יש להגדיר כאוניברסל סטטיסטי לא-אימפליקטיבי
- (2) את העובדה שברוב השפות השמעת צליל עולה בסוף משפט מסמנת שאלת כן/לא יש להגדיר כאוניברסל מוחלט לא-אימפליקטיבי
- (3) את העובדה שבכל השפות יש שמות עצם יש להגדיר כאוניברסל מוחלט אימפליקטיבי
- (4) את העובדה שברוב השפות שמופיע בהן הצליל **n** מופיע גם הצליל **m** יש להגדיר כאוניברסל סטטיסטי אימפליקטיבי

קטע קריאה (שאלות 18-23)

קראו בעיון את הקטע, וענו על השאלות שאחרינו.

- (1) כיום ידוע לכול כי גובה פני ים המלח הוא כ-400 מטר מתחת לפני הים, אך עד המאה ה-19 לא שיער איש כי ים המלח נמוך מפני הים, ולא כל שכן כי הוא המקום הנמוך בעולם. במרס 1837 הפליגה סירה קטנה על פני ים המלח ובה שני חוקרים אנגלים, מור ובק, שעסקו במיפוי חופיו. האגדה מספרת כי חיבתם של השניים לתה חם הייתה המפתח לתגלית החשובה ביותר שלהם – העובדה שטמפרטורת הרתיחה של מים באזור ים המלח גבוהה מהרגיל. אחד הגורמים המשפיעים על טמפרטורת הרתיחה של מים הוא לחץ האוויר. בגובה פני הים המים רותחים בטמפרטורה של 100 מעלות צלסיוס, וככל שמגביהים יורד לחץ האוויר ועימו יורדת טמפרטורת הרתיחה. התגלית של מור ובק העידה אפוא כי ים המלח נמוך מפני הים. ואולם, חישוב לחץ האוויר לפי טמפרטורת הרתיחה של מים הוא שיטת מדידה גסה מאוד, ולראיה, מור ובק הסיקו שגובהו של ים המלח הוא כ-150 מטר בלבד מתחת לפני הים.
- (10) באותו זמן ממש שהה באזור גם החוקר הגרמני פון-שוֹפֶרט. הוא היה הראשון שהביא לארץ ישראל ברומטר – מד לחץ אוויר. גם מדידותיו הראו שלחץ האוויר בים המלח גבוה מלחץ האוויר בגובה פני הים, ולפי חישוביו גובהו של ים המלח הוא 115 מטר מתחת לפני הים. ככל הנראה, השגיאה במדידותיו של פון-שוברט נבעה מן העובדה שהברומטר שלו הגיע לגבול יכולת המדידה שלו. התגליות של מור ובק ושל פון-שוברט עוררו עניין רב בעולם, ובעקבותיהן מיהרו לבוא לארץ ישראל שני חוקרים, מצוידים בברומטרים מהמשוכללים שהיו בעת ההיא: האוסטרי פון-רוֹסְקֶר מצא שגובה ים המלח הוא 426 מטר מתחת לפני הים, ואילו הצרפתי דֶה-בֶּרְטוֹ מצא שגובהו 406 מטר מתחת לפני הים. אומנם מדידות אלה נעשו במכשירים מדויקים יותר, אך חוסר ההתאמה ביניהן חיב מציאת פתרון מהימן יותר.
- (15) הפתרון נמצא בתאודוליט, מכשיר אופטי שנועד לחישוב מרחקים. מדידת גובהו של ים המלח באמצעות תאודוליט הצריכה עבודת שטח רבה ומדוקדקת. לשם כך שלח הצי הבריטי בשנת 1840 משלחת גדולה לארץ ישראל. המשלחת, בראשות שני חוקרים, סקוט וסיימונדס, טרחה עשרה שבועות על מדידות מפרכות בין הים התיכון לים המלח, עד שלבסוף קבעה שים המלח נמוך מהים התיכון ב-400 מטר. זו הייתה הפעם הראשונה שתאודוליט שימש למדידת גובה, ובכך תרמו סקוט וסיימונדס תרומה של ממש למדע הגאוגרפיה. לא הכול קיבלו את ממצאי המשלחת, עד שבשנת 1848 אישרו מדידות של צי ארצות הברית – שאף הן נעשו באמצעות תאודוליט – כי המדידות של סקוט וסיימונדס היו מדויקות.
- (20) העניין הרב במציאת גובהו של ים המלח לא היה אקדמי גרידא. למציאת גובהו היו השלכות חשובות על מימוש הרעיון הישן לכרות תעלה שתחבר את ים סוף אל הים התיכון. חיבור כזה עורר עניין רב בקרב המעצמות של התקופה – בריטניה, צרפת וארצות הברית – שכן היה בו כדי לקצר קיצור של ממש את נתיבי הסחר הימי בין אירופה להודו ולמזרח אסיה. הממצאים הבהירו שכריית התעלה דרך ים המלח תהיה קשה ליישום ויקרה הרבה יותר מהאלטרנטיבה – חיבור שני הימים זה לזה דרך מפרץ סואץ. ואכן, שנים אחדות לאחר שנקבע סופית גובהו של ים המלח החלה כרייתה של תעלת סואץ, והיא נפתחה לתנועת אוניות בשנת 1869.
- (25)
- (30)

השאלות

18. לפי הפסקה הראשונה, מה אפשר ללמוד מן העובדה שמור ובק הסיקו שגובהו של ים המלח הוא כ-150 מטר בלבד מתחת לפני הים?

- (1) שמור ובק העריכו שלחץ האוויר בים המלח נמוך מכפי שהוא באמת
- (2) שבמאה ה-19 היה ים המלח גבוה מכפי שהוא היום
- (3) שמור ובק העריכו שים המלח נמוך מכפי שהוא באמת
- (4) שמור ובק חשבו שטמפרטורת הרתיחה של מים בים המלח גבוהה מכפי שהיא באמת

19. איזו מן הטענות הבאות, הנוגעות לפון-שוברט, משתמעת מן הפסקה השנייה?

- (1) גם אילו היה ים המלח נמוך עוד יותר, הוא היה מקבל את אותה התוצאה
- (2) תוצאות המדידות שלו היו מדויקות יותר מתוצאות המדידות של מור ובק
- (3) בתקופתו לא היו ברומטרים משוכללים יותר מהברומטר שהשתמש בו
- (4) הוא בא לאזור ים המלח בעקבות התגלית של מור ובק

20. מי מהחוקרים הבאים היה הקרוב ביותר למציאת גובהו האמיתי של ים המלח?

- (1) מור ובק
- (2) פון-שוברט
- (3) פון-רוסגר
- (4) דה-ברטו

21. לפי הפסקה השלישית, מה החיסרון העיקרי במדידת גובה בעזרת תאודוליט?

- (1) תוצאות המדידה אינן עקביות
- (2) ביצוע המדידה מצריך מבצע לוגיסטי מורכב
- (3) המכשיר מדייק במדידת גובה פחות מכפי שהוא מדייק במדידת מרחקים
- (4) המכשיר מסתמך על נתונים אופטיים ולא על נתונים בנוגע ללחץ האוויר

22. איזו מן הטענות הבאות נטענת בפסקה השלישית?

- (1) בעקבות המדידות של צי ארצות הברית תמה המחלוקת בנוגע לגובהו של ים המלח
- (2) איש לא ניסה למדוד את גובהו של ים המלח מאז המדידות של צי ארצות הברית
- (3) עבודת השטח שעשה צי ארצות הברית הייתה יסודית יותר מעבודת השטח שעשו סקוט וסיימונדס
- (4) צי ארצות הברית הסתמך על תוצאות המדידות של סקוט וסיימונדס

23. על פי הפסקה האחרונה, מה היו ההשלכות של מציאת גובהו של ים המלח על כריית תעלה בין ים סוף לים התיכון?

- (1) היא סייעה להכריע היכן תיכרה תעלה כזו
- (2) היא הובילה לרעיון שכדאי לכרות תעלה כזו
- (3) היא עיכבה את כרייתה של תעלה כזו
- (4) היא שכנעה את המעצמות שיש ממש ברעיון לכרות תעלה כזו

הוצאת
ספרים

שיעורים
פרטיים

פסיכומטרי

בגרות

תשובות סופיות

חשיבה מילולית | אביב 22 – פרק 1

מספר השאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
התשובה הנכונה	4	1	4	1	2	1	1	1	1	1	4	4	4	4	2	2	4	4	1	4	2	1	1	1